

Sygnatura akt VI Ka 788/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 listopada 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Bożena Żywioł

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale -

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 r.

sprawy **Z. Z.** ur. (...) w R.,

syna W. i M.

obwinionego z art. 96§3 kw w zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dn. 20.06.1997r. Prawo o ruchu drogowym

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 16 lipca 2014 r. sygnatura akt VI W 38/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej.

Sygn. akt VI Ka 788/14

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 16 lipca 2014r., sygn. akt VI W 38/14, apelację wniósł oskarżyciel publiczny.

Zaskarżając orzeczenie w całości, na niekorzyść obwinionego Z. Z. zarzucił obrazę prawa procesowego przez uznanie, że Straż Miejska nie posiada uprawnień oskarżyciela publicznego w zakresie wykroczeń z art. 96 § 3 kw.

Stawiając taki zarzut apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ocenił apelację jako zasadną.

Kwestia uprawnień Straży Miejskiej do występowania z wnioskiem o ukaranie za popełnienie wykroczenia z art. 96 § 3 kw w stanie prawnym obowiązującym od 31 grudnia 2010r. była przedmiotem rozbieżnych rozstrzygnięć judykatury, bowiem w niektórych orzeczeniach sądów różnych szczebli, w tym także Sądu Najwyższego przyjmowano, że Straży Miejskiej takie uprawnienie nie przysługuje, a w innych, że takie uprawnienie instytucja ta posiada.

Z tych względów zagadnieniem tym kompleksowo zajął się Sąd Najwyższy i uchwałą z dnia 30 września 2014r. sygn. akt KZP 16/14 wydaną w poszerzonym składzie orzekł, że na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.), w brzmieniu po nowelizacji

ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), **straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń.**

Uchwale tej Sąd Najwyższy postanowił nadać moc zasady prawnej.

Sąd Najwyższy dokonał całościowej analizy znowelizowanego stanu prawnego uwzględniając, że po pierwsze, wykroczenie polegające na nieudzieleniu przez właściciela bądź posiadacza pojazdu informacji o tym, komu powierzył pojazd w danym czasie, zostało stypizowane w art. 96 § 3 k.w. Po drugie, że art. 1 pkt 6 lit b) ustawy nowelizacyjnej dodał do art. 129b ust 3 p.r.d. przepis pkt 7, jednoznacznie przyznający straży gminnej (miejskiej) prawo „żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.” Po trzecie w końcu, że przepis art. 4 pkt 1 noweli nadał art. 17 § 3 k.p.w. brzmienie: „Organom administracji rządowej i samorządowej, organom kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.”

Sąd Najwyższy dokonał interpretacji przepisów art. 17 § 3 k.p.w. oraz art. 129b p.r.d., w kontekście opisanych wyżej zmian normatywnych, z uwzględnieniem wyników wykładni historycznej, funkcjonalnej, systemowej i językowej.

Stanął na stanowisku, że wykładnia historyczna przemawia za przyjęciem, iż wolą ustawodawcy było poszerzenie uprawnień oskarżycielskich straży miejskiej. Za takim odcodowaniem woli prawodawcy przemawia sam fakt zmiany art. 17 § 3 k.p.w., trudno bowiem znaleźć inne racjonalne wytłumaczenie przeprowadzonej nowelizacji.

Rozszerzenie to było logicznym następstwem uzupełnienia art. 129b ust. 3 p.r.d. o punkt 7, dający strażnikom gminnym (miejskim) prawo „żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie”. Rozwiązanie zakładające brak możliwości prowadzenia przez straż gminną (miejską) dalszych czynności i konieczność przekazania ich Policji w wypadku, kiedy adresat żądania nie zastosuje się do niego, trzeba by uznać za rażąco niefunkcjonalne.

Sądy, które wyrażały pogląd, iż nowela z 29 października 2010 r. nic nie zmieniła w kwestii dopuszczalności występowania straży gminnych (miejskich) w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. nieprawidłowo utożsamiały „zakres działania” straży gminnej (miejskiej), którym posługuje się art. 17 § 3 k.p.k., z pojęciem „zadania” straży, które to są określone w art. 11 ust. 1 ustawy o strażach gminnych, a jednym z nich (pkt 2) jest „czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym przepisami o ruchu drogowym”. W takim ujęciu zakres działania straży jest ograniczony do sfery określonej w art. 129b ust. 2 p.r.d. (podmiotowo – do kierującego pojazdem i uczestnika ruchu drogowego, przedmiotowo – do naruszeń wskazanych w tej normie przepisów ruchu drogowego), zatem poza nim sytuuje się podejmowanie działań o charakterze represyjnym wobec sprawców wykroczeń, które nie stanowią naruszenia określonych przepisów przez kierujących pojazdami lub uczestników ruchu, choćby zostały ujawnione przy wykonywaniu przez straż ustawowych uprawnień ukierunkowanych na ustalenie sprawcy wykroczenia drogowego, w tym uprawnienia polegającego na żądaniu od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd.

Sąd Najwyższy orzekający w składzie powiększonym za trafną uznał koncepcję, w myśl której do zakresu działania straży gminnej (miejskiej), co jest pojęciem nader szerokim, należą zarówno jej ustawowe zadania (cele), jak i czynności, do których ustawa upoważnia strażę, zmierzające do realizacji tych zadań. W ustawie o strażach gminnych zostały one ujęte w art. 12 ust. 1, a w p.r.d. – w art. 129b ust. 3. Nadane strażnikowi tym przepisem (pkt 7) upoważnienie do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w określonym czasie, należy postrzegać jako uprawnienie do podejmowania szczególnego rodzaju czynności wyjaśniającej, ukierunkowanej na wykrycie sprawcy wykroczenia drogowego, najczęściej ujawnionego i zarejestrowanego za pomocą odpowiedniego urządzenia technicznego. W przypadku niewskazania przez adresata żądania osoby, której powierzył pojazd, dochodzi do zaistnienia wykroczenia z art. 96 § 3 k.w., które straż gminna (miejska) ujawnia właśnie w ramach prowadzonej czynności wyjaśniającej, należącej do zakresu jej działania. W

konsekwencji dochodzi do spełnienia określonego w art. 17 § 3 k.p.w. warunku nabycia przez straż uprawnień oskarżyciela publicznego w sprawach o wymienione wykroczenie. Niewątpliwie uprawnienie strażnika określone w art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d. ma zakotwiczenie nie tylko w tym przepisie, ale też w art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy o strażach gminnych, który mówi o prawie strażnika m.in. do dokonywania czynności wyjaśniających – w trybie i zakresie określonych w k.p.w.

Nie ma podstaw do utożsamiania pojęć „zakres działania” i „zakres zadań” straży, bowiem inna jest ich zawartość semantyczna. Pierwsze z nich ma szerszą pojemność i oznacza zespół czynności straży, przewidzianych przez prawo, a ukierunkowanych na realizację ustawowych zadań. Podejmowanie tych czynności jest warunkiem wypełniania przez tę formację powierzonych jej zadań. W art. 17 § 3 k.p.w. ustawodawca odwołał się *expressis verbis* do „zakresu działania”. Nie powinno być wątpliwości, że ustawowe działania straży gminnej (miejskiej) to zespół czynności podejmowanych w granicach wszystkich norm kompetencyjnych, z których korzystają strażnicy w realizowaniu swoich zadań. Zakres działań oznacza pełne spektrum czynności straży, do których ustawa je uprawnia, nie tylko finalnie i bezpośrednio realizujących zadania ustawowe, ale również tych, które są konieczne do ich osiągnięcia. Jednym z działań zmierzających do ustalenia tożsamości sprawcy naruszającego przepisy ruchu drogowego, a w następstwie do pociągnięcia go do odpowiedzialności za wykroczenie drogowe, pozostające w sferze pełnienia przez strażę kontroli ruchu drogowego, jest wezwanie właściciela lub posiadacza pojazdu do wskazania, komu powierzył pojazd.

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje argumentację przedstawioną w uchwale z dnia 30 września 2014r. Konsekwencją tego było niepodzielenie stanowiska odmiennego, nieopartego tak szczegółową analizą, na gruncie którego stanął w sprawie niniejszej sąd pierwszej instancji, co z kolei skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi a quo do ponownego rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że nie przesądza to o sposobie merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, które będzie efektem oceny zgromadzonego przez sąd pierwszej instancji materiału dowodowego.